

vek. – Moskva, 1981. – S.440-455.

8. Wierzbicka A. Emotion and Facial Expression: a Semantic Perspective // Culture and Psychology, № 1, 1995. – P. 235.

Summary

Tetiana Syvets

**Conceptual Analysis of the «Word of the Blessed Serapion
about Little Belief»**

The article makes an attempt of a literary conceptual analysis of the preaching of the Serapion of Kiev. The basic layers of the concept are singled out, which contributed to the formation of a sequence of studies of the basic Christian concept «Little Faith». Conceptual analysis is focused on the study of semantic space, the allocation of keywords, the nucleus and the nuclear zone of the basic concept, the peripheral illumination and the ways of representation of artistic time space. Among the additional components of study are also emotionality, techniques for updating meaning and using figurative means.

Key words: *concept, Christian concept, conceptual analysis, world view, preaching.*

Дата надходження статті: «10» жовтня 2017 р.

Дата прийняття до друку: «24» жовтня 2017 р.

УДК 371.334:821.111/133.1-3.09(045)

ПРИНА СЛОНЕВСЬКА,

*кандидат філософських наук, доцент
(м. Хмельницький)*

**Інтертекстуальний діалог культур
як жанрова домінанта неовікторіанського роману**

У статті аналізується феномен неовікторіанського роману, що розглядається як жанрова модифікація вікторіанського роману. Підкреслено, що особливістю англійського літературного постмодернізму є інтерес до культурної спадщини попередніх епох, з яких найбільш «діалогічною» стала саме вікторіанська доба.

Запропоновано характеристику інтертекстуального діалогу, що веде між сучасним британським романом та вікторіанською літературою (Дж. Фаулз, П. Акройд, А. Байет, С. Уотерс – Ч. Діккенс, Ш. Бронте, Е. Гаскелл, В. Теккерей).

Зазначено, що інтертекстуальний діалог з вікторіанською добою в романах сучасних англійських письменників здійснюється на різних рівнях організації тексту.

Ключові слова: жанрова модифікація, вікторіанська доба, вікторіанський роман, неовікторіанський роман, інтертекстуальний діалог, рівні організації тексту.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Увагу до історії як важливу тенденцію соціокультурного процесу активно засвідчує сучасний літературний дискурс. Відтак однією з найпомітніших особливостей постмодерністської літератури є інтерес до культурної спадщини попередніх епох, діалог, який передбачає створення своєрідного інтертексту. У контексті англійського літературного постмодернізму такою «діалогічною» епохою стала вікторіанська доба. Загалом «одержимість історією», феномен «writing back» визначає британський літературний пошук і вже усталену письменницьку інтенцію, що простежується в найпомітніших творах англійської літератури останніх десятиліть і знаходить відображення у появі нової жанрової модифікації – неовікторіанського роману.

Аналіз досліджень і публікацій... Літературознавчий дискурс неовікторіанського роману на сьогодні досить широкий. Ще наприкінці 90-х рр. ХХ ст. до наукового обігу увійшла низка нових термінів на позначення літературного феномену, яким є сучасна жанрова модифікація вікторіанського роману: псевдовікторіанський, ретровікторіанський, поствікторіанський (Д. Борман, М. Бомонт, Р. Гілмор, К. Гутлебен, Д. Сазерленд, Л. Хедлі, С. Шаттлворт та ін.). Серед українських та російських літературознавців привертають увагу наукові розвідки з проблеми жанрових модифікацій сучасного роману (Н. Бернадська, Т. Бовсунівська), дослідження жанрових особливостей англійського постмодерністського роману (Н. Даниленко, О. Левицька, В. Пестерев, Н. Смирнова, А. Стовба, О. Толстих, О. Тупало, Ю. Шуба та ін.). Особлива увага у цих наукових працях надається теорії інтертекстуальності (Р. Барт, Ю. Крістева) та ідеї діалогу М. Бахтіна. З ними корелюють дослідження проблем літературної рецепції, якими займалися вітчизняні дослідники О. Бойницька, О. Козюра, А. Кучера.

У 1997 році Даною Шіллер запропоновано термін «неовікторіанський роман», яким у подальшому викладі послуговуватимемося і ми, керуючись логікою самої дослідниці, що стверджувала: «Я застосовую термін «неовікторіанський роман» до тих романів, в яких актуалізується постмодерне трактування історії, і де події хоча б частково відбуваються у ХІХ столітті... де описуються нові

пригоди відомих вікторіанських персонажів» [9, с. 557]. У такому тлумаченні неовікторіанський роман розглядається нами як вагома складова англійського літературного постмодернізму.

Формулювання цілей статті... Метою статті є аналіз феномену неовікторіанського роману та характеристика інтертекстуального діалогу, що ведеться між сучасним британським романом та вікторіанською літературою.

Виклад основного матеріалу... Вікторіанська доба сьогодні викликає захоплення та повагу у британців не стільки тому, що є періодом найвищого імперського політичного та економічного розквіту, а, в першу чергу, тому, що з позиції межі ХХ–ХХІ століть розглядається як час становлення британської національно-культурної ідентичності, втілення рис національного характеру, формування особливого культурного феномену Englishness – «англійськість», що найяскравіше відображено саме у літературі епохи.

Як наслідок, одним з найбільш привабливих літературних та загалом історичних періодів для авторів постмодерних романів є вікторіанство – золота епоха англійського роману, що тривала з 1837 по 1901 р. Вікторіанська література залишила помітний слід у всій подальшій літературній традиції Англії. Її не марно розглядають як найвищий рівень англійської літератури, одну з найбільш яскравих сторінок світової культури, період високої класики, а отже, вона давно слугує своєрідним метатекстом для усіх подальших літературних пошуків та постмодерністських експериментів, складає надтекстову єдність, у якій розгортається творчість чи не всіх найпомітніших сучасних британських письменників (П. Акройд, Дж. Барнс, А. Байет, К. Ісігуро, Дж. Лодж, Г. Свіфт, С. Уотерс, Дж. Фаулз). Англійські письменники межі ХХ–ХХІ століть постійно звертаються в своїй творчості до літератури ХІХ століття, прагнучи переказати чи переінтерпретувати класичні зразки вікторіанської прози. У своєму творчому пошуку сучасні митці звертаються до переосмислення традицій минулого і намагаються експериментувати, неодноразово апелюючи на різних рівнях до епохи вікторіанства, створюючи яскравий інтертекст, що стало виразною особливістю поетики їх творчості. Як слушно зауважує О. Толстих, вікторіанські цінності, вікторіанський стиль, вікторіанський склад розуму, вікторіанський кодекс джентльмена незмінно реконструюються на сторінках сучасних творів [4, с. 3].

Таким чином і виникає нова модифікація вікторіанського роману – неовікторіанський роман, такий тип сучасного англійського роману,

який, на думку дослідників, є не чим іншим, як одночасно реконструкцією і деконструкцією вікторіанського роману [4, с.11–12].

Феномен неовікторіанського роману є абсолютно постмодерним за своєю суттю та наслідками, відображаючи виразні риси постмодерністської естетики: інтертекстуальність, стилізацію, пастиш, деконструкцію тощо. «Вікторіанська література, яка виступає об'єктом стилізації і пародії, в свідомості читача трансформується в інший контекст, іншу структуру, протиставляється їй і набуває нового звучання, підтверджуючи думку про взаємозбагачення у міжтекстовому діалозі тексту, що цитується і що цитує» [6, с. 221].

Нам імпонує теза О. Толстих щодо інтертекстуального діалогу з вікторіанською добою в романах счасних англійських письменників, який провадиться на різних рівнях організації тексту; серед них – просторово-часовий (вікторіанський хронотоп), композиційно-сюжетний, ідейно-тематичний, художньо-образний, архітекстуальний, паратекстуальний та метатекстуальний. У цьому вимірі інтертекстуальний діалог розглядається як «міжтекстова взаємодія і взаємовпливи, що простежуються у вигляді варіації, запозичення, згоди, підтвердження, розвитку ідей, полеміки, спростування чи переакцентуації тексту-попередника текстом-реципієнтом, наслідком якого є їх оновлене прочитання» [4, с.21–22].

Аналізуючи в зазначеному контексті роман «Жінка французького лейтенанта», відразу зауважимо, що у творі чимало літературних асоціацій, прямих і опосередкованих перегуків з романами Ч. Діккенса, Дж. Остін, Е. Гаскелл, Т. Гарді, Дж. Еліот. Образи головних героїв наближені до вікторіанських, у самому тексті Фаулза максимально відтворена власне атмосфера вікторіанського роману, передані реалії побуту, пейзажні описи тощо. Насичення тексту названого роману цитатами, алюзіями, наявність стилізації, використання епіграфів, переосмислення сюжетів, мотивів, образів, окремі стилістичні прийоми, на думку О. Левицької, свідчать про очевидний інтертекстуальний зв'язок із парадигмою вікторіанства та широким літературним контекстом від античності до авторської сучасності [2, с.138]. З цим висновком погоджується Н. Смірнова, зазначаючи: «Текст Фаулза – це завжди усвідомлений діалог із попередньою традицією, який ведеться надзвичайно красномовно, винахідливо, дотепно» [3, с.18].

Джон Фаулз використовує оригінальну нарративну стратегію, звертається до читача з позиції сучасних поглядів та знань, але запозичує сюжети та образи з вікторіанської доби. Роман написано наче з двох кутів зору водночас: з вікторіанського та сучасного самому автору, що створює своєрідний «стереоскопічний ефект». Автор

застосовує прийом зіставлення двох часових пластів (Ю. Лотман називав подібний прийом перемиканням часу)), який створює неповторний романний хронотоп, забезпечує особливу часову організацію роману. Так, Чарльз, головний герой, є сучасним представником постмодерного періоду, якого автор відправляє в мандри дорогами вікторіанської Англії, переміщує його то з Лондона в Екстер, в аристократичний маєток, то з острова Британії на континент і за океан, легко змінює не лише просторовий, а й часовий маршрут свого героя. До слова, саме ця «родзинка» роману – «перемикання часу» – стала серйозним випробуванням для авторів екранізації твору. Сценарист Гарольд Пінтер (лауреат Нобелівської премії 2005 року) та режисер Карел Рейш навіть змушені були змонтувати дві паралельні сюжетні лінії, вирішуючи таким чином «діахронічну дилему» роману.

Українська дослідниця О. Левицька стверджує, що роман «Жінка французького лейтенанта» побудований як діалог із вікторіанським романом на головних рівнях організації тексту: композиційному, структурному, семантичному [2, с. 136]. Діалогізм роману дійсно простежується на рівні його композиції: у діалог включено два часові періоди – XIX і XX століття; автором визначено і датовано відповідно фіксований сюжетний час: 1867-1869 рр. – хронологічна канва головних подій роману, й 1967–1969 роки – час створення роману, сучасником якого є не лише автор, а і його головний герой. Дослідники (серед них і О. Левицька) часто називають екскурси в сучасність «другим пластом роману», іноді навіть називаючи їх однією сюжетною лінією.

На структурному рівні саме XX століття в романі стає контекстом. Спосіб, обраний Дж. Фаулзом для з'єднання таких різних за значенням і хронологією контекстами, дослідниця вважає цікавим тому, що в результаті отримуємо цілісний текст. Діалог контекстів стає, таким чином, способом продемонструвати, наскільки тісним є зв'язок сучасної Англії з вікторіанською добою [2, с. 137]. А інші епохи, до яких письменник апелював, визначають культурно-історичне тло, тим самим створюючи багатоголосся культур та епох, інтегрованих у інтертекст роману.

У цьому вимірі слід зазначити, що у романі помітні шекспірівські реалії та ремінісценції, які теж є абсолютно органічними у загальному змісті роману Фаулза. Завдяки такому використанню, автор додає виразності художнім образам, наповнює метафоричним змістом підтекст творів та зовсім спантеличує читача, втягуючи його в складну інтелектуальну гру (гра з читачем – улюблена постмодерністська літературна традиція!), змушуючи читача весь час губитися в

здогадках, ставати своєрідним співавтором тексту залежно від того, в який спосіб вирішується авторська текстова шарада.

Сам Дж. Фаулз, беручи за основу вікторіанську добу, використовуючи прототипи образів, сюжетів з інших епох, стверджує у романі наступне: *«Все, о чем я здесь рассказываю, – сплошной вымысел. Герои, которых я создаю, никогда не существовали за пределами моего воображения. Если до сих пор я делал вид, будто мне известны их сокровенные мысли и чувства, то лишь потому, что, усвоил в какой-то мере язык и «голос» эпохи, в которой происходит действие моего повествования...»* [5, с. 162]. (тут і далі, з огляду на відсутність українського перекладу роману «Жінка французького лейтенанта», – переклад М. Беккер та І. Комарової).

Авторському задуму щодо «голосу епохи», відтвореної у романі, слугують епіграфи як виразний художній засіб, що вступає в діалог з самим текстом роману, вводить певний замаскований другий план оповіді, який тісно переплітається з основним. Завдяки використанню епіграфів створюється особливий тип міжтекстової взаємодії, реалізуються паратекстуальні зв'язки, що передбачають знакове відношення тексту до епіграфа. Кожна із 61 глави «Жінки французького лейтенанта» починається з епіграфа або навіть і декількох. Епіграфи різні за тематикою, узяті з різних видів літератури, але переважно датовані серединою XIX століття. І, як стверджують науковці: «вони не лише розкривають значення вікторіанства в його культурному, історичному, літературному розумінні, а й створюють другу діалогічну сторону (до тексту розділу роману, до цілого твору, до позиції автора). Це діалог різних культур, світоглядів і авторських позицій» [2, с. 139].

Так, автор у епіграфах найчастіше цитує вікторіанських поетів (Томаса Гарді, Альфреда Теннісона, Метью Арнольда, Артура Хью Клафа), письменників (Джейн Остін, Льюїса Керрола, Вільяма Теккерея) та відомих теоретиків і філософів XIX століття (Карла Маркса, Фрідріха Енгельса, Чарльза Дарвіна); також часто звертається і до англійської народної творчості. Окрім того, автор подає в епіграфах уривки із праць сучасних йому авторів (Уільям Манчестер). Таким чином, «Жінку французького лейтенанта» письменник вибудовує як свого роду цитатний колаж з текстів відомих письменників, тим самим посилюючи та увиразнюючи діалог культур, літератур та епох. Епіграф задає тон для всієї глави, натякнувши на те, що, можливо, буде далі відбуватися: *«В том (1851) году в Англии на 8 155 000 женщин от десяти лет и старше приходилось 7 600 000 мужчин такого же возраста. Из этого со всей очевидностью следует, что, если, согласно*

общепринятому мнению, судьба назначила викторианской девушке быть женою и матерью, мужчин никак не могло бы хватить на всех. Э. Ройстон Пайк. «Человеческие документы викторианского золотого века» [5, с. 12].

Особливої функції набуває у романі пейзаж. Джон Фаулз, завдяки чисельним пейзажним замальовкам, зумів передати саму атмосферу вікторіанського роману. Автор переносить читача просто до класичного настрою вікторіанської доби, пропонуючи опис одного із найпрекрасніших пейзажів у романі: *«На шесть миль к западу от Лайм-Риджиса в сторону Эксмута простирается один из самых удивительных приморских пейзажей Южной Англии. С воздуха он ничем не примечателен; заметно лишь, что если на остальной части побережья поля доходят до самого края утесов, то здесь они кончаются почти за милю от них. Обработанные участки зелеными и красно-бурыми клетками в веселом беспорядке врываются в темный каскад деревьев и кустов. Крыш нигде нет. Если лететь на небольшой высоте, видно, что местность здесь очень обрывиста, изрезана глубокими ущельями, а среди пышной листвы, подобно стенам рухнувших замков, громоздятся причудливые башни и утесы из мела и кремня.»* [5, с. 114-115].

Отже, для стилю роману «Жінка французького лейтенанта» притаманне маніпулювання категорією художнього часу шляхом змішування різних хронологічних планів, зіткнення точок зору різних епох (Відродження, Вікторіанська епоха, Постмодернізм), специфічне структурування тексту, а також вікторіанський антураж, за якими постає цілісна філософська концепція автора, адресована, безумовно, ХХ століттю та усім сучасним читачам.

Вікторіанський роман стає вихідною основою для неовікторіанських жанрових модифікацій з точки зору тематики і проблематики, сюжету і композиції, хронотопу, системи персонажів і використання мовних засобів. Таким «пре-текстом» у першу чергу є твори Ч. Діккенса, Ш. Бронте, В. Теккерея, Е. Гаскелл та інших яскравих представників вікторіанської літератури, чії прямі або алюзивні впливи помітні в творчості сучасних англійських письменників, серед яких П. Акройд, А. Байет, К. Ісігуро, Дж. Лодж, Г. Свіфт, С. Уотерс та ін.

Серед цих письменників особливу увагу привертає творчість П. Акройда, поетику творчості якого найбільшою мірою характеризує інтертекстуальність («Чаттертон», «Заповіт Оскара Уайльда», «Лондонські творці» тощо). Розглядаючи неовікторіанський роман Пітера Акройда «Чаттертон» у контексті інтертекстуального діалогу

культур, варто зазначити, що дія роману розвивається у трьох різних хронологічних планах: кінець ХХ століття, середина ХІХ століття і друга половина ХVІІІ століття. Теперішнім у романі виступає ХІХ ст., до того ж на тлі історичних подій автор відсилає читача до біографій історичних постатей – вікторіанського письменника Джорджа Мередіта, поета Томаса Чаттертона, англійського критика і поета Семюеля Джонсона та художника-прерафаеліта Генрі Волліса. Крім того, письменник згадує поетів ХVІІІ століття Кристофера Смарт, Томаса Грея, Марка Акенсайда, Джеймса Томсона, Чарльза Черчілля, Уільяма Коллінза, письменника-сентименталіста Олівера Голдсмита, автора першого «готичного роману» Горация Уолпола та ін.

Роман складається з короткої біографічної довідки про історичну особу Томаса Чаттертона на початку роману та трьох розділів, які своєю чергою складаються з 15 підрозділів (при цьому автор не пропонує чіткої межі між трьома епохами). І саме завдяки наявності частини роману, що подає зображення подій ХІХ століття, роман «Чаттертон» набуває статусу неовікторіанського роману.

За структурою роман теж має ознаки вікторіанського роману, такі як «множинність сюжетних ліній, велика кількість героїв, паралелізм, драматичність подій та панорамність, рихлість структури, дещо карикатурне змалювання персонажів та щасливий кінець» [6, с. 222].

Пітер Акройд теж широко використовує епіграфи, як структурні одиниці твору, та відкрите і приховане цитування, тим самим забезпечуючи діалог епох і культур, зв'язок минулого і теперішнього. Для літератури ХІХ століття теж було характерним використання епіграфів як натяків, що підтримували думку автора та коментували зміст розділів. Найчастіше автор застосовує уривки з праці Томаса Чаттертона «Гісторія Уїлліама Канінга» – як епіграфи до трьох розділів твору. Такий прийом дозволяє зберегти оригінальну мову доби Томаса Чаттертона. Наприклад, до частини другої роману автор використовує такий епіграф (тут і надалі подано російський варіант в перекладі Т. Азарковича):

«Вмигъ перенесся я во Оны Дни,
Когда держаль Пиита плоти пленъ.
И зрель Деянья ветхой старины,
И Свитокъ Судебъ оку былъ явленъ.
И зрель, какъ Рокомъ мечено, Дитя
Тянулось к Свету, будто бы шутя.»

Гистория Уиллиама Канинга.

Томасъ Чаттертонъ [1, с.139].

Для відтворення атмосфери XIX століття епіграф слугує певним тлом, необхідним для створення багаторівневого металітературного діалогу, зорієнтованого на читача-інтелектуала, а отже, є важливим художнім засобом, що забезпечує задуманий автором діалог.

Інтертекстуальний діалог з вікторіанською літературою читач, обізнаний з сучасними британськими авторами, легко відшукає на сторінках романів А. Байет («Володіти»), С. Уотерс («Тонка робота»), К. Ісігуро («Залишок дня»), Г. Свіфт («Земля води»), аналіз яких становить подальшу перспективу досліджень з означеної проблеми.

Висновки... Однією із жанрових модифікацій англійського роману є неовікторіанський роман, що своєю визначальною особливістю має інтертекстуальний діалог вікторіанської епохи із іншими епохами, зокрема, сучасною читачеві та авторові. Англійські автори, що створюють британський літературний постмодерністський дискурс (П. Акройд, Дж. Барнс, А. Байет, К. Ісігуро, Дж. Лодж, Г. Свіфт, С. Уотерс, Дж. Фаулз та ін.) використовують різноманітні рівні організації тексту, форми міжтекстової взаємодії і типи текстових включень, завдяки чому виникає особливий жанр: багаторівневий металітературний, інтелектуальний роман – інтертекст. Суто британським феноменом його робить особлива увага до вікторіанської доби як епохи становлення концепції «англійськості» – національної ідентичності, що постає важливим чинником і виразником авторських інтенцій.

Список використаних джерел і літератури:

1. Акройд П. Чаттертон / Пер. с англ. Т. Азаркович. М.: «Аграф», 2000. 400 с.
2. Левицька О. Діалогічна природа роману Джона Фаулза «Жінка французького лейтенанта» (крізь призму теорії діалогізму Михайла Бахтіна) // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2014. Вип. 60. Ч. 2. С. 136–143.
3. Смирнова Н. А. Эволюция метатекста английского романтизма : Байрон–Уайльд–Гарди–Фаулз : автореф. дис... доктора филол. Наук : 10.01.03 / Смирнова Наталья Анатольевна. М., 2002. 47 с.
4. Толстых О. А. Английский постмодернистский роман конца XX века и викторианская литература: интертекстуальный диалог: автореф. дис. канд. филол. наук: спец. 10.01.03 «Литература народов стран зарубежья (английская литература)» / Толстых Ольга Анатольевна; Министерство образования и науки Российской Федерации, Уральский государственный университет им. А. М. Горького. Екатеринбург, 2008. 24 с.
5. Фаулз Дж. Подруга французского лейтенанта : роман / Джон Фаулз ; пер. с англ. М. Беккер, И. Комаровой под ред. Н. Рахмановой ; [вступ. ст. А.

Долинина ; примеч. М. Беккер]. Ленинград : Художественная литература, 1985. 480 с.

6. Шуба Ю. В. Вікторіанський і неовікторіанський роман : інтертекстуальний діалог культур (на прикладі роману «Чаттертон» Пітера Акройда) [Електронний ресурс] / Ю. В. Шуба // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. 2014. Вип. 2(2). С. 220-228. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzl_2014_2%282%29_24 (дата звернення: 24.09.2017)

7. Ackroyd P. Chatterton. London : Penguin Books, 1993, 249 p.

8. Fowles Jh. The French Lieutenant's Woman. London : Vintage, 1996, 448 p.

9. Shiller D. The Redemptive Past in the Neo-Victorian Novel. Studies in the Novel, 1997, Volume 29, Issue 4, P. 538-560.

References:

1. Akroid P. Chatterton / Per. s anhl. T. Azarkovych. Moscow, Ahraf, 2000, 400 p.

2. Levytska O. Dialohichna pryroda romanu Dzhona Faulza «Zhinka frantsuzkoho leitenanta» (kriz pryзму teorii dialohizmu Mykhaila Bakhtina) // Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia filolohichna, 2014, Volume 60, Part 2, PP. 136-143.

3. Smyrnova N. A. Evoliutsiia metateksta anhlyiskoho romantyzma : Bairon-Uaild-Hardy-Faulz : avtoref. dys... doktora fylol. nauk: 10.01.03 / Smyrnova Natalia Anatolevna. Moscow, 2002, 47 p.

4. Tolstykh O. A. Anhlyiskyi postmodernystskyi roman kontsa XX veka i vyktoryanskaia lyteratura : yntertekstualnyi dyaloh : avtoref. dys. kand. fylol. Nauk : spets. 10.01.03 «Lyteratura narodov stran zarubezhia (anhlyiskaia lyteratura)» / Tolstykh Olha Anatolevna ; Mynysterstvo obrazovanyia y nauky Rosyyskoi Federatsyy, Uralskyi hosudarstvennyi unyversytet im. A. M. Horkoho. Ekaterynburh, 2008, 24 p.

5. Faulz Dzh. Podruha frantsuzkoho leitenanta : roman / Dzhon Faulz ; per. s anhl. M. Bekker, Y. Komarovoi pod red. N. Rakhmanovoi ; [vstup. st. A. Dolynyna ; pryimech. M. Bekker]. Lenynhrad, Khudozhestvennaia lyteratura, 1985, 480 p.

6. Shuba Yu. V. Viktorianskyi i neoviktorianskyi roman : intertekstualnyi dialoh kultur (na prykladi romanu «Chatterton» Pitera Akroida). Naukovi zapysky Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody, Literaturoznnavstvo, 2014, Volume 2(2), PP. 220-228.

7. Ackroyd P. Chatterton. – London : Penguin Books, 1993, 249 p.

8. Fowles Jh. The French Lieutenant's Woman. London : Vintage, 1996, 448 p.

9. Shiller D. The Redemptive Past in the Neo-Victorian Novel. Studies in the Novel, 1997, Volume 29, Issue 4, P. 538-560.

Summary

Iryna Slonevska

Intertextual Dialogue of Cultures as a Dominant of Neo-Victorian Novel

The article analyzes the phenomenon of the Neo-Victorian novel, which is considered as a genre modification of Victorian literature. It is emphasized that an interest in the cultural heritage of previous epochs, of which the Victorian era became the most «dialogic» one, is the peculiarity of English literary postmodernism. A description of the intertextual dialogue between the modern British novel and Victorian literature (J. Fowles, «The French Lieutenant's Woman», P. Ackroyd, «Chatterton», A. Bayte, «Possession: A Romance», S. Waters, «Fingersmith») is proposed in the article.

Key words: *Victorian Age, Victorian novel, genre modification, Neo-Victorian novel, intertextual dialogue, level of text organization.*

Дата надходження статті: «21» вересня 2017 р.

Дата прийняття до друку: «10» жовтня 2017 р.

УДК 821.161.2(291.215) Вовк, Килина

ОЛЬГА СМОЛЬНИЦЬКА,

кандидат філософських наук

(м. Київ)

**Єгипетський дискурс і народне християнство
як мова символів у поезії Віри Вовк і Патриції Килини**

Стаття присвячена аналізу давньоєгипетських міфів, символів, архетипів, історичних об'єктів в текстах поетів Нью-Йоркської групи. Дослідження є порівняльним. Подано біблійний контекст, пов'язаний з єгипетським. Використовується методологія Карла Густава Юнга, Мірчі Еліаде, Джозефа Кемпбелла. Залучені міфологічні, архетипні, симбіологічні, етимологічні методи аналізу.

Ключові слова: *текст, контекст, Єгипет, народне християнство, міфологія.*

Постановка проблеми в загальному вигляді... Синтез культур і відтворення трансформацій у сучасних літературних творах являє собою перспективну тему, особливо на прикладі текстів тих авторів, які безпосередньо пов'язані з конкретними культурами й обізнані з іншими контекстами завдяки подорожам, експедиціям, прощам або іншим формам прямого ознайомлення. Можна виокремити поняття